
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2014:16

Svenska kyrkan och klimatfrågan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2014:60, Avveckla Svenska kyrkans opinionsbildning i klimatfrågan. Utskottet konstaterar i likhet med Läronämnden att arbetet med opinionsbildning i klimatfrågan är en följd av kyrkans uppdrag och föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:60.

Motionens förslag

Motion 2014:60 av Margareta Larsson, Avveckla Svenska kyrkans opinionsbildning i klimatfrågan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att avveckla Svenska kyrkans opinionsbildning i klimatfrågan.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2014:60 i Ln 2014:12y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Klimatförändringar handlar om övergripande förändringar som drabbar hela jordens klimatsystem. Ett ändrat klimat får en mängd olika följder då hela ekologiska system förändras genom t.ex. torka och översvämningskatastrofer, svårigheter med livsmedelsförsörjning och sjukdomsspridning. Energiförbrukningen är starkt kopplad till klimatfrågan då en stor del av världens energi kommer från fossila bränslen som kol och olja. Den största delen av utsläppen av växthusgaser är relaterade till energianvändning och handlar således om uppvärmning av fastigheter, transporter och även om hur mat produceras. Kemikalieutsläpp, avsaknad av sopsortering samt övergödning påverkar miljön allvarligt, men detta har inte samma internationella övergripande systempåverkan som ett förändrat klimat.

Omställningen mot en hållbar utsläppsnivå av växthusgaser är en stor utmaning för det globala samfundet. Av de rapporter som FN:s klimatpanel (IPCC) presenterade under våren 2007 står det klart att utvecklingsländerna kommer att drabbas särskilt hårt av klimatförändringens effekter. Effekterna är svåra att förutse liksom

konsekvenserna i människors liv, men det är tydligt att klimatkonsekvenserna kan komma att hindra genomförandet av FN:s millenniemål.

Svenska kyrkans arbete i klimatfrågor

Svenska kyrkans ställningstaganden och arbete i frågan om klimatfrågan tar sitt avstamp i ett långvarigt engagemang kring miljö- och hållbarhetsfrågor såväl inom Sverige som inom den världsvida kyrkan. Sedan dryga 30 år har frågan om skapelsens integritet varit en av den internationella ekumeniska rörelsens mer angelägna frågor.

Svenska kyrkan vill i sitt arbete synliggöra och öppna upp för samtal om kopplingen mellan dessa stora globala överlevnadsfrågor och den enskilda människans viktiga vardagsliv och centrala existentiella funderingar om t.ex. mening, makt och vanmakt, hopp, misstro, livskvalitet, samhörighet, etc.

Klimatförändringarna berör inte bara nästa generation. Den berör oss som lever just nu, och vilka val vi gör idag har en avgörande inverkan på hur framtiden kommer att gestalta sig. Det finns många bilder av katastrofer som ibland blir skrämself-scenarier och skapar mer av handlingsförlamning och skräck än inspiration till förändring.

Svenska kyrkans bidrag i klimatkussionen är att inte förneka situationens allvar och brådskan att agera. Samtidigt vill vi bidra med tankar om möjligheter till förändring, ett hopp om en bättre värld. Möjligheten till förändring är en grundtanke i kristen tro. Inför utmaningarna av ett förändrat klimat ställs våra grundläggande värderingar över vad ett gott liv är i fokus och Svenska kyrkans svar är att driva det samtalet i våra församlingar och i samhällsdiskussionen. Allt utifrån ett utgångsperspektiv som är baserat i hopp om en rättvisare värld och i omsorg om den mest utsatte.

Svenska kyrkans biskopar utvecklar dessa tankar 2014 på följande sätt i *Biskopsbrev om klimatet*:

Klimatutmaningen är existentiell och andlig, eftersom den berör människolivets grundbetingelser i djupaste bemärkelse: Vad är människans roll i skapelsen? Vilket ansvar har vi för dem långt borta? Vad gör vi med vår oro? Vad får vi hoppas på? Inte minst viktigt är barnperspektivet: håller vår generation på att vältra över kostnaderna för jordens framtid på våra barn och barnbarn?

Vi behöver ett hopp som frigör handlingskraft. Hoppet kan börja i lovsången över naturens skönhet och Skaparens kärlek. I Guds rike är allting gåva innan det blir uppgift. Människan är oupplösligen en del av skapelsens livsväv men har ändå ett unikt uppdrag. Vi lever i spänningen mellan litenhet och storhet, begränsning och gränslöshet, synd och upprättelse. Omvändelse är möjlig.

Tron frigör lusten till det goda. Den ger frimodighet att våga förändring även i osäkra situationer. Vägar framåt måste få innebära stora och små steg, liksom individuellt och gemensamt ansvar. Den klimatomställning som behövs kan innebära många positiva förändringar och ökad livskvalitet, och den måste bäras av ett tydligt rättviseperspektiv.

En viktig uppgift för Svenska kyrkan är att tydliggöra klimatförändringarnas konsekvenser för utsatta människor i fattiga länder, och på olika sätt – genom direkt dialog med beslutsfattare, folkbildning och annat opinionsarbete – verka för förändringar. Klimatfrågan handlar om vetenskap, teknik och politiskt ledarskap

men också om grundläggande värderingar. Svenska kyrkan vill bidra till att förbereda och motivera människor att agera för en hållbar utveckling och också som kyrka lyfta fram hoppet och möjligheten till en förändrad livsstil som leder till en rättvisare fördelning och en hållbarare värld.

Svenska kyrkan arbetar även tillsammans i Sveriges Kristna Råd (SKR) med klimat och hållbarhetsfrågor. Skriften *Vårda den skapelse Gud älskar* som utgavs 2013 är ett dokument där Sveriges kristenhet tillsammans understryker vikten av att arbeta för en hållbarare värld. Svenska kyrkan är en viktig del i SKR:s arbete och klimatfrågan har också stärkt det gemensamma ekumeniska arbetet.

Svenska kyrkan verkar även inom ramen för Kyrkornas Världsråd. Kyrkornas Världsråd har så kallad konsultativ status till FN och deltar som NGO-representant vid förhandlingar som sker inom ramen för klimatkonventionen. Svenska kyrkan har deltagit vid flera sådana tillfällen. Under de senaste fyra åren har Svenska kyrkan närvarat vid alla klimatkonventionens årliga COP möten samt vid flertalet av klimatkonventionens mellanmöten, vanligtvis i Bonn, men även vid Rio +20 2012 i Brasilien. Syftet har bland annat varit att påverka svenska och utländska politiker att träffa rättvisa, ambitiösa och bindande internationella klimatavtal och att påverka i-ländernas beslutsfattare att ge ett kraftigt stöd till utvecklingsländernas klimatanpassning.

2008 antog kyrkostyrelsen även ett positionspapper i klimatfrågan. Positionspapperet lade grunden för Svenska kyrkans fortsatta påverkansarbete om utvecklingsaspekterna på klimatfrågan. Genom att mobilisera stöd för en kraftfull och solidarisk klimatpolitik på svensk såväl som internationell nivå vill Svenska kyrkan bidra genom att främja en djupgående förståelse för de utmaningar som klimatförändringarna ställer människor inför, stödja fattiga människor som drabbas av klimatförändringarna och stimulera människor till att förändra sin livsstil.

2009 samlade dåvarande ärkebiskop Anders Wejryd företrädare för olika tros- och kultursamfund till ett klimatmöte över religions- och nationsgränser för att underteckna ett gemensamt manifest. Syftet var att överlämna manifestet till den svenska regeringen så väl som till FN och även att bland annat påverka det klimatavtal som undertecknades vid FN:s möte i Köpenhamn 2009.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Miljöfrågorna har behandlats vid flera kyrkomöten. Under 2005 års kyrkomöte behandlades klimatfrågan som en del av energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor i lokaler i offentlig verksamhet (KI 2005:13). Året därpå beslutade 2006 års kyrkomöte i enlighet med Kyrkolivsutskottets förslag (KI 2006:4) att uppdraga till kyrkostyrelsen att utarbeta en handlingsplan för det fortsatta arbetet med miljöfrågorna i Svenska kyrkan.

Även 2007 års kyrkomöte behandlade frågor om klimat och energi. Kyrkolivsutskottet skriver i sitt betänkande KI 2007:5 att det ser fram emot resultatet av det arbete som initierades vid 2006 års kyrkomöte och uppdrar åt kyrkostyrelsen att påskynda arbetet och att även inkludera klimatfrågorna i det arbetet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:60.

Motionären upplever att det skett en förskjutning av kyrkans missionsuppdrag i dess ursprungliga form till att missionera i miljö- och klimatfrågor och att vi ska vara försiktiga att använda Bibeln i politiska syften. Utskottet menar att klimatfrågan är en av vår tids största utmaningar och ett uppdrag för hela mänskligheten vilket innebär att det även är ett uppdrag för Svenska kyrkan. Att bruka och bevara skapelsen är en självklar del av kristet förvaltarskap. I detta innefattas arbetet med frågan om klimatförändringarna. Läronämnden har yttrat sig angående motionen och pekar på att enligt skapelseberättelserna i Första Moseboken har människan ansvar att förvalta skapelsen. Jesus ger en vision av Guds rike som befriar och uppfordrar oss att dela evangelium och bygga en värld där Guds vilja sker.

Utskottet pekar på Svenska kyrkans övergripande uppdrag: att vara ett redskap för Guds rike genom att i varje tid och kontext erbjuda människor evangelium om Jesus Kristus i ord och handling och kyrkoordningens ord: "... att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas." Utskottet menar att påverkansarbete kring klimatet innefattas i detta uppdrag och föreslår Kyrkomötet att avslå motion 2014:60.

Uppsala den 25 september 2014

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Mattias Nihlgård, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Marie Nielsén, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Kekke Paulsson, Niklas Grahn, Roland Johansson, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Lars-Erik Edlund, Elisabeth Rydström, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sara Waldenfors, Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Jan Sahlin, Katarina Glas, Nasrin Sjögren, Elisabeth Sandberg Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Niklas Larsson, Margareta Larsson, Ylva Wahlström och Karin Janfalk.

Biskoparna Jan-Olof Johansson och Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2014:12y

Ekologiskt ansvar, miljö- och klimatfrågor

Läronämndens yttrande över motionerna 2014:7, 2014:12 och 2014:60

I inledningen till kyrkoordningens andra avdelning om församlingarna anges syftet med församlingens grundläggande uppgift: "... att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas."

Enligt skapelseberättelserna i Första Moseboken har människan ansvar att förvalta skapelsen. Jesus ger en vision av Guds rike som befriar och uppfordrar oss att dela evangelium och bygga en värld där Guds vilja sker.

Läronämnden menar att ett sådant förslag till ändring i kyrkoordningen som framförs i motionen 2014:12 står i överensstämmelse med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Uppsala den 27 augusti 2014

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Johan Tyrberg, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Göran Eidevall, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson och Jesper Svartvik.